

ogfaa bestandig har gjort ved Tilskud til Præsterne og deres Enkers Pensionering. Derhos indeholder — som jeg dengang tilloob mig at ubvilke — Ordet „understøttes“ noget Videre, som gaaer langt ud over Pengemunderstøttelse, nemlig Understøttelse gjennem Lovgivningen for at holde Folket i Hævd og Ere og bevare den en fri Afgang til Indvirkning paa Folket gjennem alle de Statsforanstaltninger, som staae i Forbindelse med Kirken. Jeg troer altsaa, at det maa være indlysende, at man af disse Ord ikke kan udlede, at alle de Pengemidler, som komme Kirken tilgode, ere Statens Eiendom. Jeg gjorde dengang ogsaa opmærksom paa, at der aabenbart er et Retspørgsmaal forenet med denne Sag; thi om vi ogsaa lade det staae usagt, hvem Eiendomsretten til alt Kirkegods egentlig tilhører, er det aldeles indlysende, at Kirken har en fleerhundredaarig Hævd paa Nyttens og Brugsretten, og dette er ogsaa et juridisk Begreb; og naar det er uimodsagt, at Kirken har Hævd paa Nytte og Brug af alt dette Kirkegods, kan man ikke uden at ubfætte sig for den Fare at træde velbegrundede Rettigheder for nær afgjøre Sagen ganske uden at tage Hensyn til Retspørgsmaalet. Det er for os en hellig Pligt, at vi ikke ved de Love, som vi medvirke til at give, træde velbegrundede Rettigheder for nær eller krænke dem, og derfor skal man være meget varsom med at give en Lov, med hvilken et tvivlsomt Retspørgsmaal staaer i Forening, førend dette er klaret. Man har imidlertid troet, at alle disse Betæneligheder kunde sættes tilside af Hensyn til, hvad der var gavnligt for Folkekirken, og man har omtalt det, som om det var en Sag af utvivlsom Gavnlighed, at den umiddelbare Lønning af Menighedens Medlemmer, som nu tilflyder Præsterne, og overhovedet Naturalydelse ophørte, og at en fast Lønning, indrebet af Statskassen, traadte i Stedet; man har skildret dette med en saadan Overbeviisning, at det skulde synes, som om der derved maatte indtræde en gylden Tidsalder for Kirken. Dette, at Præsterne fik fast Løn af Staten, skulde være det rette Christelige og Kirkelige og det ene Gavnlige for den Christelige Kirke. Det er i Sandhed meget befynderligt, at den Lønningsmaade, der fra de ældste Tider har været brugt ved

den Christelige Kirke, ikke skulde være overeensstemmende med det Christelige og Kirkelige; men at den Lønningsmaade, som først er fremkommen med den franske Revolution, skulde være det; thi jeg maa gjøre opmærksom paa, at den umiddelbare Lønningsmaade har fundet Sted fra allerførst af, at de allerførste Negler, vi have i saa Henseende, ere, at Den, som forkynder Evangeliet, skal leve deraf; at den, som tjener for Altret, skal dele med Altret, og at Den, som undervises i Ordet, skal dele alt Godt med Den, som han underviser. Efterhaanden som Kirkens Ansiggender fik en fast Stilling, ordnedes det saaledes, at Tiende og Offer blev det, hvormed Præsterne lønnedes, og derved blev det i mange Aarhundreder, indtil den franske Revolution gjorde en Forandring deri i Frankrig og de Lande, hvortil Revolutionen udstrakte sig; men vort Fædreland var ikke iblandt disse. Her gik man den Vej at raade Bod paa de Alesper, Naturalydelsen medførte, ved at sætte faste Accorder istedetfor Ydelse paa Marken, som før fandt Sted, og paa denne hensigtsmæssige Vej burde man fare fort, hvorimod man nu ganske pludselig vil indstøde Principet om fast Løn af Statskassen. Jeg paastaer, at den faste Løn af Statskassen og hvad dermed staaer i Forbindelse, Indbetalingen af alle Naturalpræstationer til Statskassen, ikke vil være gavnlig for Menighederne, ikke vil være gavnlig for Præsterne, og vil blive meget besværende for Statskassen. Jeg siger: den vil ikke være gavnlig for Menighedsmedlemmerne, endstjændt disse efter de Aftaelser, der især paa et andet Sted ere skete, synes at staae i den Formening, at det vilde være overordentlig beqvemt. Det synes, som om man tænker sig, at de egentlige Præstationer fra Yderne skulde bortfalde, istedetfor at Meningen er, at de skulle indbetales i Statskassen. Men hvad bliver saa Følgen? Menighedsmedlemmet kommer med sine Ydelse til at staae ikke ligeoverfor Præsten, men ligeoverfor Statskassen, og imedens der nu vises ham alle mulige billige og skaansomme Hensyn, naar han ikke er istand til strax at præstere dem, saa vilde saadanne Hensyn aldeles ikke kunne vises, naar han stod ligeoverfor Statsforvaltningen. Det er meget hyppigt Tilfældet, at